

Izšla razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri popoldne.

Dredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

Oglasni: Prostor 1 mm x
65 mm po K 150. Uradni
razglaš, postano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklame se za list
so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Volilec in zaupnikom JSDS in KDZ!

Kdo bi si mislil, da nas bo toliko? Da bo na Slovenskem trideset tisoč socijalnih demokratov takrat, ko so trčili nasprotniki z leve in desne da socialne demokracije snoli ni več! Ko so sestavljali raniko narodno predstavništvo po razsulu stare Avstrije so nam meščanske stranke milostno priznale ne poslancev, pa še to je iz strahu pred nami, ker je bil čas tako strašno revolucionaren! Danes nam imamo sedem poslancev, dasi so se odrekli od nas komunisti, zapeljani po meščanskih strankah.

Delavci ljudstvo vstajali! Načelniki stranke ima prijetno dolžnost zahvaliti se Vam, trideset tisoč volilcev, za neomahljivo zvestobo, s katero ste premagali vse težke grožnje nasprotnikov in sledili. Posebna zahvala na gre onim našim zaupnikom, ki so z neumornim delom in z veliko svojo poštenostjo

nostjo dosegli ta velikanski naš napredek!

Hvala Vam vsem!

Pri tem zadovoljnim pregledovanju storjenega dela na ne smemo pozabiti ono, ki nas še čaka! Organizirajte pridno! Organizacije so nam omogočile to zmago, organizacije nam bodo izhvalele še nadaljne zmage. Organizacije na so tudi tisto edino sredstvo s katerimi imajo naši člani vpliv na državno gospodarstvo tudi izven volitev.

Polovica naših volilcev še ni v organizacijah, polovica naših volilcev še ne čita naših časopisov!

V tej smeri — na delo! Na vztrajno delo da bo prihodnja zmagala še silnejša!

V Ljubljani 9. dec. 1920.

Načelnstvo.

Radičeve zahteve.

Vredo se je vršila v Zagrebu velika skupščina Radičeve seliačke (kmečke) stranke, na kateri je razvil strankin vodja na nekoliko teatralen način svoj strankin program. Čezar vsebina jasno kaže, da se nahaja stranka in njen vodja v študiju politične nevednosti, nesposobnosti in neizkušenosti.

Z ozirom na državo kot tako se je izrekla stranka v 5. točki svoje resolucije da stoji na stalšču zvezne jugoslovanske republike. To stališče je podčrtal vodja stranke tudi v svojem govoru, v katerem je zastopal načelo, da so vsi Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari ena narodna celota.

Za to narodno celoto zahteva Radičeva stranka tudi eno samo državo. Oblika te države na naj bo republikanska federacija ali zveza.

To je program, ki se da zastopati. Zlasti za lahko zastopa socialna demokracija, ker ta program ni Radičeva iznajdba, ampak ta princip so zastopali socialni demokrati na zborovanju jugoslovanske socialno-demokratske stranke že pred 30 leti!

Portleimo sedaj, kakšno stališče zavzema Radič z ozirom na položaj v tej zvezni republiki jugoslovanski.

V točki 1. strankine resolucije pravi: »Hrvatska naj se uredi na temelju pravice samoodločbe v sporazumu z jugoslovanskimi narodi v nevtralnemu kmetjsko republiko v današnjih mednarodnih melah iz njih Slovanov kot ena narodna celota.«

Iz te točke sledi da zahtevalo Radičevci popolnoma neodvisno nevtralno kmetjsko republiko. To sledi iz točke o sporazumu. Kdor se hoče sporazumeti mora biti pravno popolnoma neodvisen. Odrto pa ostane vprašanje: za koga zahteva Radič neodvisno kmetjsko republiko na temelju samoodločbe? Ali za hrvaški narod brez ozira na teritorij, ali za historično ozemlje hrvaške banovine?

Iz točke 3. strankine resolucije, kjer pravi, da smatra stranka te volitve kot plebiscit za nevtralno hrvaško kmetjsko republiko, bi sledilo da hoče svojo republiko te za hrvaški narod in to na tistem ozemlju, kjer ta narod stanuje. Kaiti, kdor govori o plebiscitu naroda, ta ne sme in ne more priznati historičnih mehi onih provinc, v katerih je ta narod stanoval ali še stanuje, ampak samo njegova etnografska meja, torej meja, v kateri ta narod deljansko stane.

Teh mehi na Radič za Hrvate ne priznava. On hoče več.

V točki 4. strankine resolucije veli: »Po načelu pravice samoodločbe ima (njegova) stranka pravico da prevzame v hantski Hrvatski vso državno vladu in noravo v svoje roke tako, da belgrajska vlada prizna

hrvaški državni sabor, ki izmed sebe izbere bana oziroma predsednika republiko hantske Hrvatske.«

To je nekaj čisto drugega, kakor stoji v točki 3. resolucije! Kdor govori o samoodločbi naj molči o historičnih melah ali na narobe. Samoodločba in historični princip nista združljiva.

Rayno tako je z njegovo nevtralnostjo seliačke republike. Nevtralnost katero nazlašalo Radičevci na več mestih, nomeni, da se država ne misli udeleževati bojev. Ta zahteva se pa nič kaj ne miema z nevtralizacijo italijansko-jugoslovanskega sporazuma. Ali namerava Radič ta zloglasni sporazum izpremeniti z nevtralnostjo? O tem ne vemo nič pozitivnega.

Iz vsega kar je povedal Radič in kar je sklenila njegova stranka, sledi, da on ve samo to, česar noče. — On in njegovi nočejo vlade »sopode« nikakor si na ni na lasnem o tem, kaj hoče. Pač pa so si na lasnem v tem kaj da hočejo, gosnodie v — Belgradu! Stojan Protič in Pašić sta vse drugačna kalibra kakor Radič. Te so ljudje železne energije in ti uterjejo z Radičem govoritj prav na kratko!

O programu Radičeve stranke lahko rečemo na kratko: Kar je dobera v nem, ni novo ker to so povedali socialni demokrati že zdavnaj: kar je na v nem novega, to je za nič.

Izko zanimiv v programu Radičeve stranke je odstavek o Bolgarji. Točka 5 strankine resolucije pravi: Stranka smatra današnje bolgarsko seliačko vlado in bolgarsko seliačko stranko za naravnega zaveznika pri delu za nevtralno jugoslovansko zvezno republiko Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov, gavzlie temu, da je današnja bolgarska stranka še monarhistična. To je zelo interesantno ker nam kaže, da se zna Radič sorizniti tudi z monarhistično mislijo in zataiti svoj radikalni republikanski princip. Če to smatra za potrebno ali pa za oportuno. — Zato se nam zdi da on ni ravno tako goreč republikanec, kakor se dela in kaže. On bo že dal ceneje. — Koliko ceneje, to bosta na vedela mogoče povedati gosnoda Pašić in Stamboliški! Mogoče tudi še kdo drugi, ki smatra Radičev republikanizem samo kot pretnjo in presilo na določen naslov.

Poročevalci, ki so bili na skupščini poročalo da izveloda Radič po zaporu mnogo bolie in da le mnogo debelejši kot je bil pred zaporom. To je dokaz da zapor ni bil hud. — Zakaj ne in na čeravo intervencijo ne? To so diplomatske skrivnosti, na katere še ne bomo dobili odgovora tako kmalu.

KOVAN DROBIŽ.

Belgrad, 9. Finančno ministristvo je izdalo naredbo po kateri se stavila v promet novi kovani drobiž po 5, 10 in 20 par. Državnim blačainam in uradom je naročeno da moralo ta drobiž prejemati.

D'ANNUNZIO SLEPOMIŠI DALIE.

Cirkvenica, 9. Izdan je bil nastopni proglas: Kvarnerska vlada odreja: Člen 1. Vsakdo, ki bi ustno ali pisno pokušal raznašati lokavo zavite in lažne vesti, ki so proti zedinjenju Krke s kvarnersko vlado in ki bi dale povod za strah ali vznemirjenje med prebivalstvom otoka, ali ki bi na kak drug način motili mir in red med prebivalstvom, se bo izročil vojaškemu sodišču na Reki. Člen 2. Vsakdo ki bi z dejanji ali ponuščanjem v izpolnjevanju svojih dolžnosti dal povod za strah ali vznemirjenje med prebivalstvom otoka, ali ki bi na kak drug način motili mir in red med prebivalstvom, se bo izročil vojaškemu sodišču na Reki. — V Krku dne 24. novembra 1920. — Vojaški poveljnik otoka: Major Gualtiero Santini. — Poverjenik kvarnerske vlade za otok Krk: Kanetan dr. Italo Donatelli.

DR. HAINISCH PREDSEDNIK AVSTRIJSKE REPUBLIKE.

Dunaj, 9. Na današnji dopoldanski zvezni skupščini je bil pri peti volitvi dr. Mihael Hainisch z glasovi krščanskih socialistov in velenemcev izvoljen za zveznega predsednika.

TEŽEK PREHRANJEVALNI POLOŽAJ AVSTRIJE.

Dunaj, 9. Pri zveznem kancelarju dr. Mavriu je bil danes razgovor s funkcijonari Anglije. Francije Italije in Zedinjenih držav. Zvezni kancelar je nazlašal hudo finančno in prehranjevalno krizo Avstrije. Minister za prehrano dr. Grünberger je naznamil, da je neobhodno potreben nakup 60.000 ton ameriškega žita in financiranje tega nakupa. Zvezni kancelar dr. Mavri je izjavil no izjavah resortnih ministrov, da more vlada nositi odgovornost za poslovanje v sedanjih hudi krizi le tedaj, ako bo pravočasno dobila kredite, ki jih je predlagala reparacijska komisija.

POLOŽAJ NA IRSKEM.

London, 9. Višja irska duhovščina se je angleški vladi pomnila, da posreduje med sinajnovci in vlado. Henderson je o uspehu svojega potovanja na Irsko poročal svoji stranki in izjavil, da je odposlanstvo dobilo vtis, da večina ljudstva ni zadovoljna s postopanjem ekstremistov ter da želi mir z vlado. V sinajnovski stranki je prišlo do razkola. Mnogo oddelčnih članov je izjavilo, da O. Flanagan nima pravice govoriti z angleško vlado v imenu irskega ljudstva. Ministrski predsednik doslej še ni odgovoril na predloge O. Flaganaga. Ako se vlada spusti v pogajanja, se bo to zgodilo le tako, da se ne ustanovi neodvisna irska republika in pa da se za umore ne razglasi amnestija.

NEZAPOSLENOST V AMERIKI.

Amsterdam, 9. Kakor poroča »Telegraaf« iz New Yorka, je »General electric company« odpustila od dela 3000 delavcev. Pičakulejo, da bo odpuščenih še 2500 delavcev.

Iz stranke.

Iz sele načelnstva JSDS.

Sela izvrševalni odbor stranke se bo vršila dne 26. t. m. Živahno razpoložene z našimi volilci naj porabijo zaupniki za razširjanje naših idej pri čemur je posebno priporočati naš tisk. Le tisti socialisti more kaj storiti za socializem ki pridno čita. V prvi vrsti je treba širiti »Napredek«. Kaj bi bili brez nega pri volitvah! — Sklenjeno je bilo tudi izdati zahvalo volilec in zaupnikom, ki so objavljamo na uvodnem mestu. — Načelnstvo je sklenilo, da zahteva stranka v vseh občinah.

kier je doseela pri volitvah v konstituentno zbirno manjšino oziroma večino primerno zastopstvo oziroma verenta. Ta sklen velja za občine v katerih ni rednih občinskih zastopov marveč le verentstva: v slošnem na zahteva naša stranka, da se izvede čimprej občinske volitve. — Poleg tega je razpravljalo načelnstvo o notranjih zadevah stranke in o taktiki naših poslancev v konstituenti.

Vestnik Svobode.

Ženski del. tel. odsek »Svobode« v Ljubljani vabi vse mladenke, željne telovadbe, na sestanek v »Svobodo« (Sel. ul. 6.) v soboto ob 7. uri zvečer.

Politične vesti.

+ Adolf Ribnikar — poverjenik za socialno skrb. Uradno se poroča: Regent prestolonaslednik Aleksander je imenoval z ukazom z dne 6. dec. t. i. g. Adolfa Ribnikarja za poverjenika za socialno skrb pri deželni vladi za Slovenijo. Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo je radi tega pozvalo dosedanjega poverjenika za socialno skrb dr. Vladimira Ravnharja, naj izroči posle poverilnitva za socialno skrb novimenuvanemu poverjeniku, ker ga smatra razrešenega dosedanje dolžnosti.

+ Načrt ustave, katerega je sprejel ministrski svet in ga bo predložil konstituenti, je v bistvu sledeč: 1. Država more biti samo ustavna in parlamentarna monarhija z nasledstveno »dinastijo Karadjordjevičev«. (Otročja trditve kamarile.) 2. Določeno je dvooborn. sistem. 3. V vprašanju notranje uprave se je ministrski svet z ozirom na neposrednejše upravljanje odločil za manjše upravne enote s samoupravno oblastjo, in sicer: občine, okrajne pokrajine. Največje število oblasti je 35 z okoli 200-600 tisoč prebivalci, samo pokrajine most Belgrada, Zagreba in Ljubljane morejo imeti do 800.000 prebivalcev. Organizacija teh pokrajin se izvršuje z zakonom o ureditvi pokrajin. Pokrajina ima svoje samoupravne organe, ima pokrajinsko skupščino in ta skupščina voli iz svoje srede pokrajinski odbor. Ta odbor je izvršujoči organ pokrajinske uprave. Ta odbor deluje v imenu pokrajine, v kolikor le zato pooblaščen od skupščine. Odbor skrbi za pokrajinske finance, gospodarstvo, javna dela v pokrajini in podpira interese proizvajalcev v vseh vejah poljedelstva. Nadalje nadzoruje narodno zdravje, prometne ustanove, in deluje z vsemi močmi na dvigljenju narodove prosvete. Za vse te posle sme pokrajinska skupščina izdajati predpise, ki se imenujejo uredbe in morajo odgovarjati zakonu in ustavi. Pokrajinski načelnik je šef pokrajinske uprave in ga imenuje predstavitelj države. Pokrajine imajo svoj buđet, katerega določuje zakon o ureditvi države. 4. Ureditev organizacije sodstva, Kasacijsko sodišče je eno za vso državo. Organizacija sodstva bo urejena z zakonom. 5. Sestava senata je urejena po francoskem sistemu. Senat bo štel 100 članov. Senatorje volijo občinski odborniki in člani okrajnih in pokrajinskih skupščin, a volijo se na devet let. Vsake tri leta se voli tretjina. Senatorji morajo dovršiti vsaj srednjo ali strokovno šolo. Skupščinski narodni poslanci se volijo na 40.000 prebivalcev s splošno volilno pravico.

+ Administrativna razdelitev države. Komisija ministrstva za konstituentno, katere naloga je, da izvrši administrativno razdelitev zemlje, je odpotovala v Zagreb. Odrod bo potovala v Sarajevo. Komisija mora izvršiti svoje delo v najkrajšem času. Demisija sedanje vlade bo sledila po izjavah Vesnika šele po sestanku konstituentne, ko bo že verificirano sklepno število poslancev. Vzrok temu odlaganju z demisijo je baje »nepopolnosti« politični položaj.

+ Pri naknadnih volitvah v Somborskem okrožju je bil izvoljen sodrug profesor Nedeljko Divac.

+ Italija priznava Jugoslavijo. Italijanski zastopnik v Belgradu je podal prvo noto, ki je naslovljena na ministrstvo za zunanje posle kraljevine SHS in ne — kot doslej — kraljevine Srbije. — Tako, in

mnogi se bodo veselili, da smo vendarle nekaj dobili v zameno za vse kar smo pri njej izgubili, Italija pride povsod poceni.

+ Olibanle Macedoncev. Iz Sofije javljajo: Zadnje dni macedonska organizacija živahno deluje na Polgarskem. Kakor trdijo, namerava macedonska organizacija v kratkem odposlati svoje čete in agitatorje, Zdi se, da le enem oddelku agitatorjev pod vodstvom Krčeva uspelo, da je prikoracil Vardar.

+ Na Grškem zmagal Konstantin. Brzljavka iz poluradnih virov javlja, da se je ljudsk. glasovanje na Grškem udeležilo 300.000 volilcev več, kakor pa je bila udeležba pri volitvah v parlament. Samo 2 odstotka glasovalcev se je izjavilo zoper Konstantina. Tracija je z nekaterimi maliimi izjemami skoro vsa glasovala za kralja Konstantina. V garniziji v Smirni je od 12 tisoč častnikov in vojakov, ki so se udeležili glasovanja, glasovalo samo 900 častnikov in vojakov zoper Konstantina. V provinci je 80 odstotkov Venizelosovih pristavev glasovalo za Konstantina.

+ Za podpredsednika švicarskega narodnega sveta je bil prvokrat izvoljen socialni demokrat, bivši bernski predsednik Gustav Müller.

+ Nansen je odločil mesto vrhovnega komisarja v Gvanskem.

+ Poljska ruska mirovna konferenca. »Kurjer Peramy« javlja iz Rige, da je na konferenci s podmin. Dombkim ruski delegat Joffe sprejel predlog zunanjega ministra Sapieha, naj se določi, kdaj se bo sklenila mirovna pogodba. Joffe je izjavil, da je pripravljen, končati pogajanja pred Božikom in je predlagal, naj se potem takoj začne gospodarska pogajanja. Sovjetska vlada namerava dovoliti Poljakom gotove koncesije, da tako ukladu pot le obsestranskemu zaupanju. Ruska delegacija je predložila dva iztisa Čičerinovega odgovora na Sapiehovo noto. Čičerin predlaga, naj se določi termin podpisa mirovne pogodbe na podlagi direktnega sporazuma med obema delegacijama v Rigi.

+ Predsednik Wilson je stavil kongres naslednje zahteve: 1. Revizija fiskalnih zakonov; 2. neodvisnost Filipinskih otokov; 3. emisija novega posojila za Armenijo; 4. znižanje upravnih stroškov; 5. izobrazba v vojni poškodovanih mornarjev in vojakov za nov poklic.

Ameriška socialistična stranka zavrne svoje tretje internacionale. Izvrševalni odbor pravi da le komunistična internacionala škodljiva svetovnemu socialističnemu gibanju in tudi ruski sovjetski vladi. Ta inik stranke, Otto Branstetter, je obenem izjavil da le stranka prečla vabila od socialistov v Švici neodvisnih socialistov v Nemčiji in socialistične stranke na Angleškem na konferenco v Brnu, kjer se bodo delale priprave za ustanovitev tretje internacionale. Izvrševalni odbor sedaj razpravlja o teh vabilih in morda sklene da se pošlje delegacija na konferenco.

Društvene vesti.

Slošna organizacija volajških invalidov Podružnica v Tržcu vabi vse voine invalide vdove in srote na članski sestanek v nedeljo, dne 12. t. m. ob 9. uri dopoldne v Kino-dvorani. Važno. Pridite vsi.

Za omilitve živinskih bolezni, ki ugrožajo vsako leto veliko število živine, je najboljšo sredstvo uporaba serumov. V svrhu od pomoči pomanjkanju potrebne množine serumu je minister za kmetijstva Jančević odobril, da se osnuje poseben zavod za izdelovanje serumov proti živinskih boleznim. Zavod se bo osnoval v Novem Sadu.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Dnevna kronika.

»Visoko socijalno stališče« kriminalnih obtožencev bodo morala poslej upoštevati naša sodišča. Kakor poroča »Slovenec« je bila te dni vzklicna obravnava o mokarski zadevi g. Ivana Kneza, predsednika trgovske zbornice v Ljubljani. Nas osebja g. Kneza vsem slučajem manje ali nič ne zanima, pač pa utemeljevanje razsodbe od strani pristojnega sodnika, kakor čitamo isto v »Slovencu«: Kar se tiče odmere kazni (prvotna kazen je bila določena na 10 tednov zapor), je bila kazen odmerjena prekruto. Prvi sodnik bi bil moral upoštevati tudi visoko socijalno stališče, katero zavzema v družbi g. Knez, vsled česar ga bujše zadene tudi mala zaporna kazen. Ker je bil g. Knez obsojen meseca junija na 50 kron, bi bil moral to prvi sodnik upoštevati; vzklicno sodišče je zato to upoštevalo in je g. Knezu znižalo denarno globo na 950 kron. — Odkrito rečeno: Nas je to iznenadilo. Po naših mislih bi bil moral g. sodnik sklepati tako: Ker zavzema g. I. K. »visoko socijalno stališče«, zato se je moral toliko bolj zavedati tudi svoje odgovornosti in zato mora trpeti tudi mnogo občutnejšo kazen! Ali ne? Mi mislimo, da nam bo večina ljudi dala prav, tista večina, ki se ne ve ali vsaj še ni sama na sebi občutila, kaj pomeni »razredna pravica«. Sodnik je pa na račun »visokega socijalnega stališča« kazen znižal, češ da človeka na takem stališču tudi mala kazen mnogo bolj boli kakor človeka na nižjem socijalnem stališču: velika kazen. Torej: Kdor ima milijone in »visoko socijalno stališče«, lahko ubije brez skrbi pred zaporom in rčetom očeta in mater, ker za njega, ki ga tudi majhna kazen bolj boli, bo zadostovalo po tej logiki tudi že pismono obvestilo, da je kaznovan, ne da bi moral delati v zapor: vsaj ga bo že to obvestilo tako bolelo in tako ožgostilo v »družbi«, da se ne bo upal več med javnost. V zapor bodo poslani samo navadni ljudje, mali veržniki in male barabice, ki »zaslužijo« dnevno le kakih 40 kronic, ki se ne zadostajo kot fundameti za »visoko socijalno stališče«. To se začne menda šele pri 3 avtomobilih kakor se je nekdanj »človek« začel šele pri baronu. Torej pozor, mali veržniki in barabinki! Oglejte da pride do avtomobilov in se ž njimi pripellete do »visokega socijalnega stališča«, potem se vam pa ni bati »rčeta«. Dobili boste samo obvestilo, da ste kaznovani, in dobro bo. — Tudi drugi del sodbe je zanimiv. Pri prvi obravnavi je bil g. I. K. obsojen poleg zapore še na 1000 kron globo. Iz »Slovenčevega« poročila bi pa sledilo, da je bila denarna kazen g. I. K. znižana za 50 kron, ker je bil že meseca junija kaznovan s 50 kronami. To je moralo biti vsakako pri neki drugi priliki, kajti iz zgoraj ročenega sledi, da je bil v istem predmetu g. I. K. obsojen od prvega sodnika na 1000 kron kazni. Če se to viera, potem se je gospodu I. K. znižala denarna kazen od 1000 kron na račun neke druge predkazni. To je stvar, ki utegne ljubljanske pilančice in nočne rogovileže zelo zanimati. Kdor moti nočni mir, ga kaznujejo navedno s 100 kronami, za kar dobi potrdilo, da je plačal. Kadar bo drugič rogovilil, bo obsojen zopet na 100 kron, ampak plačal jih ne bo, ker bo samo pokazal potrdilo od prve kazni, in vse bo v redu. Ko bo pa tretjič obsojen na 100 kron, jih bo pa že 100 »ven dobil«, ker on bo imel na dobrem že 200 kron. Pilančki veselite se in rogovilite!

Zakaj se ne razpisuje oddaja javnih del? Naše uredništvo je prejelo dopis, ki se pritožuje nad postopanjem poverljivstva za javna dela, ker ne razpisuje oddaje javnih del, dočim bi se v konkurenčnem razpisu doseglo cenejše ponudbe. Istemu podjetniku (Weissbacherju) so bila brez razpisa oddana dela za zgradbo poslopja medicinske fakultete, dela v belgijski vojašnici, gradnja mostu v Litli. Zakaj se ta dela ne razpišejo? Javnost hoče pojasnila.

K nam se priseljuje. Te dni so poročali iz Dunaja, da bo avstrijska vlada zapodila iz svoje države vse priseljence, ki so prišli za časa vojne iz Galicije. Večina teh elementov pa se ne povrne na Poljsko, temveč se ugnezdijo v Jugoslaviji. Psi imajo dober nos in vedo, kje so zanje pripravljene kosti. Naša vlada pa jim pripravlja korito. Saj je prijetnejše in bolj enostavno, če bodo izvozničarstvo prejele v svoje roke bogati židovski oderuhi, kot pa, če se pečajo z izvozničarstvom posredno skozi roke naših domačih oderuhov!

Kaj je s podporo za vračajoče se ujetnike? Dobili smo od ujetnikov, ki so se vrnili iz Italije, pritožbe, da so podpora, ki so se dajale vrtniškim se ujetnikom, nekateri prejeli, drugi pa že po več mesecev zastonj čakajo nanje in hodijo v Ljubljano, ne da bi kaj dosegli. Prosi se javnega pojasnila.

Volitev v občinski agrarni odbor. Volilni inenik z občinski agrarni odbor je sestavljen in leži pri mestnem magistratu, pri mag. nadkomisarju Švigelju v gospodarskem uradu 8 dni, t. j. od 11. decembra do 18. decembra 1920 ob uradnih urah vsakemu na vpogled. Vsak interesent se v gorenjem času lahko prepriča o vpisu ali nevpisu v volilnem imeniku, ki po preteku 8 dni postane pravomočen in je potem vsaka nadaljna poprava ali pritožba izključena.

Kredit udruženju učiteljev. Prosvedno ministrstvo je odobrilo kredit 25 milijonov dinarjev jugoslovenskemu udruženju učiteljev za pomoč za prosvetne namene.

Časopisne brzojavke v prometu z Italijo. S 5. decembrom t. l. so dovoljene v prometu z Italijo časopisne brzojavke s 50% znižano pristojbino po predpisih mednarodne pogodbe.

»Slovenska« diljaška zadruga v Brnu. Priredila v božičnih počitnicah nabiralo akcijo z nabiralnimi polami. Denar je namenjen za podporo in prehrano dijakov iz Slovenije, ki študirajo v Brnu. Z ozirom na dobrodelni namen prostimo javnost, da čim izdatneje gnotno podpre omenjeno akcijo. Obenem se zahvaljujemo vsem tistim, ki so do sedaj podpirali zadrugo in tako omogočili ali vsaj olajšali študij mnogim našim dijakom.

Slovenski pisarniški koledar za leto 1921 v tedenski skladni in književni obliki je pravkar pri naslednjih ljubljanskih tiskarnah izšel: Iz. pl. Kleinmayr & Bamberg, Jugoslovenska knjigarna, L. Schwenner, Narodna knjigarna, M. Tičar, A. Zeschko, Ivan Gajšek in Vilko Weigl v Mariboru. Obe izdaji za ceno po 28 K so prav okusno opremljeni in jih toplo priporočamo.

Premoz. Stranke, ki imajo izkaznico B bivše ubožne akcije, dobe premoz na nakaznice mestnega magistrata in sicer 200 kg za 20 K v naslednjem redu: petek črke S, Š, T, v soboto črke U, V, Z, Z.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slovealjo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 13. decembra ob 3 uri popoldne v Hrenovi ulici 4.

Veliko tihotapstvo v valuto. Na glavnih carinarnicah v Ljubljani, predvsem pa v Borovnici so zasledili dobro organizirano tihotapsko družbo, ki je iztihotapljala tuje valute, zlasti dolare v Italijo. Ta družba je v zadnjem času po rapalski pogodbi iztihotapila preko milijon dolarjev. Več osebam so bile zaplenjene znatne svote. Ljubljancu A. Krisperju iz Rožne doline je bilo med drugim zaplenjenih 1000 dolarjev.

Izpred ljubljanske porote. (Tatvina slakovar) Ivan Bizjak in Jože Dimic, nazvan »rokovnjač« sta na postaji v Lazah ukradla iz tovornega voza dva zaboja sladkorja, vredna 7200 K. Dimic sam pa je pozneje na postaji v Zalozi ukradel iz vagona tri zaboje sladkorja, vrednega 10 tisoč 800 K. Obsojena sta bila: Ivan Biz-

jak na 15 mesecev, Jože Dimic pa na pet let težke ječe. — (Tatvina manufakture.) Ker so v oktobru po kinopredstavi ukradli v manufakturni trgovini Charles Prince na Turjaškem trgu blaga za 26.800 K, so bili pred poroto obsojeni: Ivan Tome na 10, Tomaž Kleindienst in France Pirnat pa na osem mesecev težke ječe. — Jakoba Vojsko, ki je leta 1918 pred polomom kot avstrijski vojaški dezertar izvršil 11 tatvin, zlasti pri kmetih ljubljanske okolice, so porotniki oprostili. Vojska se je zagovarjal, da je bil zaradi teh tatvin že obsojen pred vojaškim sodiščem v italijanskem Vidnu. Vse tatvine je odkrito priznal.

Tatvina vojaške obleke. Vojaškemu sodišču je bil izročen vojak — ključar v garnizijskem zaporu šentpeterske vojašnice I. Kastel, ker je iz podstrešnega magacina ukradel večjo množino civilne obleke, ki je bila tam shranjena.

Prijeta tatvinska družba. V Kolodvorski ulici so prijeli tri nevarne člane velike tatvinske družbe, ki se je preživljala samo z vplomi in tatvinami. Ta družba je izdelovala načrt za velik vlom v neko graščino pri Mariboru.

Napačni detektiv. Lansko leto v decembru je družba mladih veržnikov na rafiniran način ozlojčala nekatere veleveržnike s tobakom. Prišli so na idejo »policijskega agenta«. Vlogo tega agenta je prevzel mladi France Berlan. V družbi dveh ženščin je »zaplenil« France pri Amaliji Cadež velike množine finega turškega tobaka in cigaret v vrednosti 3900 K. Dobiček so si delili. V januarju letos pa so poskusili zopet »detektivski trik« pri Rozi Miklošičevi v Spodnji Šiški, od koder so odnesli tudi celo bako tobaka za 3500 K. France je pred porotniki odkrito, z veseljem nasmehom pripovedoval svoje »detektivske doživljaje«. Prejel je za to eno leto težke ječe.

Kulturni vesnik.

Društvo slušateljev filoz. fakultete proslavi drugo obletnico smrti Iv. Cankarja lutri 11. t. m. ob 8. uri zvečer na univerzi. Predaval bo g. dr. J. C. Oblik o Cankarju, slovenskem človeku, predstavljatelju narodne duše. Vstopnina sedež 5 K, stojnice 3 K. — Odbor.

Karel Kovarovic, šef opere praškega »Nar. divadla« je umrl v ponedeljek zjutraj v Podolskem sanatoriju. Z njim ni izgubila veliko le češka opera, velik udarec je zadel s tem ves češkoslovaški glasbeni svet, kjer je pokojnik deloval kot dirigent in skladatelj. Kovarovica je zadel kap. Rojen je bil 1. 1862 v Prazi.

Po svetu.

Javni nameščenici na Dunaju so stopili v stavko in sicer zaenkrat srednje kategorije, ki tvorijo večino vsega uradništva. Druge kategorije se bodo najbrže tudi priključile. Stavka je navedena proti nezmožnim življenjskim razmeram. Poskus vlade, da bi z ugoditvami posameznim kategorijam stavko preprečila, se je ponesrečil.

Conzura se oglašja tudi na Češkoslovaškem. Zadnje dni sta bila konfiscirana »Večernik Rudeho Prava« in »Ženski list«.

Mirovna Noblova nagrada »Matine« poroča, da se je komisija, ki ima nalogo izbirati med kandidati za Noblovo nagrado za mir, odločila za predsednika Wilsona. Sklepe se pričohi nekaj dni pozneje, ko ga potrdi norveški storting.

Atentat na generala Villo. Iz Mehike poročajo, da je mlad človek s tremi revolverskimi strelji težko ranil znanega ustaškega generala Villo.

Stavkovno gibanje na Španskem. Ker je vlada na brutalen način nastopila proti delavskim zvezam in socialistični stranki, so se sindikalisti zbrali na konferenco v Madridu in sklenili splošno stavko za celo Španjo. Temu gibanju so se pridružile tudi ostale revolucionarne

stranke. Odbor strokovnih organizacij je poslal vsemu proletariatu poslanico, v kateri mu slika žalostni položaj španskega delavstva (»Datova vlada«, pravi, »nas več ne zapira, ampak nas ubija«) in ga pozivlja naj bojkotira blago, ki prihaja iz Španske.

Vjetniki v sov. Rusiji. »Berlinske Tiden« poročajo iz Helsinkij: Ruski sovjetski časopisi objavljajo, da je sedaj na Ruskem 84 taborišč za ujetnike, kjer je 89 tisoč častnikov in civilnih ujetnikov iz carske dobe. Pred enim letom je bilo 21 ječ s 16.000 jetnikov.

Vrangelovo vojsko raznesel veter na vse strani. »Times« prinaša vest iz Carigrada, da se je razen ruskih beguncov, kateri so namenjeni na Lempos in Galipoli, drugih 5000 zateklo v Varno. 22.000 v Kotor, 10.000 v Cataldzo in 3000 se jih je izkrcalo v Carigradu.

Gospodarstvo.

Kredit za stanovanja železniškega osebja. Prometno ministrstvo je zahtevalo 7 in pol milijona dinarjev kredita za stanovanja za železniško osebje na vseh večjih mestih, kjer je nomanikanie stanovanj.

Prepoved izvoza ameriških trit. Ministrstvo za poljedelstvo in vode objavlja. Finančni odbor je na seji 25. novembra sklenil, da se prepove vsak izvoz ameriških trit in cepov, ki se morajo porabljati izključno samo za regeneriranje domačih vinogradov.

Odkrito ležišče železne rude na Kooškem. »Messagero« poroča, da so bila v onem delu Koroške, katerega imajo zasledena Italijani, odkrita nova ležišča rude. Material je zelo dobre kvalitete, a ležišča zelo bogata.

Slabe finance avstrijske republike. Finančni minister Ornime je ugotovil v svojem finančnem poročilu pred državnim svetom, da je avstrijski položaj čezmerno vznemirljiv ter je rekel, da upa rešitev s strani reparacijske komisije in lastne gospodarske prave. Vlada bo ukrenila potrebno — je rekel minister — da se zmanjša kroženje bankovcev, ali se ne bo lotila nikakih mer.

Tekstilni delavci v Avstraliji ustanovili novo tovarno. Zveza tekstilnih delavcev v Avstraliji, je sklenila, odpreti v Sydney svojo lastno kooperativno tovarno za izdelovanje volnenega blaga. Zveza je v ta namen zbrala milijon dolarjev kapitala.

Dopisi.

Mosto poviška parado. Že večkrat sem slišal, da se ravno komunistični voditelji po »Večernem listu«, pa tega nisem verjel, dokler nisem v tem listu z dne 2. decembrabral članek nekega »rudarja«, ki se pritožuje, da se je patriotični praznik sv. Barbare med rudarstvom že zelo opustil ter naroda rudarjem in njihovim zaupnikom, da energično nastopijo za to parado. In res so se — komunistični odborniki za stvar zavzeli na dan praznovanja pa smo videli njihove zaupnike v procesiji. — Gospodje komunisti, kaj pa je z vašimi obljubami glede povišanja plače? Do 28. novembra potrpite, ste rekli, in potem se bo zgodil komunistični čudež. Mi na vaše čudeže sicer nič ne damo, ampak vsaj polovico tega, kar ste nam obljubili, bi nam morali preskrbeti in bi bili zadovoljni. Zdi

se nam pa, da nas hočete namesto z obljubami 134 odstotki zadovoljiti le z Barbarsko parado. To pa ne gre, saj je še zadnji večer pred volitvami vaš lažnjivi letak naznanjal, da se Trboveljska družba že trese, da je 50 odstotkov poviška, ki so jih socialdemokrati zahtevali, že ponudila in da treba samo še zadnjega napora. Sedaj se pa nihče izmed gospodov komunistov ne gane! — Vidite, s. urednik, zato sem prepričan, da ima klerikalno glasilo precej vpliva na komunistične rogovileže, ki se ne bojijo nobenega še tako lumparskega sredstva, da blatijo socialdemokrate. Njihovo delo kaže jasno, da jim ni za zboljšanje gnotnega in socijalnega položaja delavstva, temveč za širjenje sovražstva med vrstah. Radoveden sem, kako dolgo jim pojde delavstvo na ta nepošten lim!

Rudar. Da je Zveza jugoslovaških železničarjev crknjeno kljuse, to so pokazale volitve. In kaj doživljajo sedaj pristaji Zveze sami? Njih lastni voditelji jih mečejo na ceste. Kalpada, gospodje se jih rabili le v svoje namene. Sedaj je mnogo uslužbencev odpuščenih in mi smo radovedni, če obratno ravnanje južno železnice ve, kako se je pri tem postopalo. Obžalujemo, da je komisija, poslana od obratnega ravnanstva, upoštevala vse drugo, ne pa najstarejših uslužbencev. Če bi bila komisija o razmerah res natančno poučena, gotovo ne bi dopustila, da se odpuste uslužbenci, ki žive samo od svoje službe, pridržijo pa mladi sinovi grunarijev, ki imajo doma velika posestva in kar po več glav živine. Odranjenosti so očete, ki so bili uslužbeni že po 10 do 35 let in imajo po dva do 7 otrok! Ali je to prav? Osebe je močno razburjeno zaradi premeščanj in vsled razmer, vsled katerih morajo tisti, ki imajo največ posla, opravljati daljšo, drugi z manjšim poslom pa krajšo službo. Drugod bi bili ponosni na tako dobre uslužbence, kakor so pri nas, ali pri nas se jih meče na cesto! Pragersko uslužbenstvo zahteva, da se postaje načelnik odstrani s sedanjega mesta.

Kočevje. Pri tukajšnjem premožkopu imamo v delavnici poslovojdjo, ki dela delavcem, predvsem pa nekaterim strojnikom krivice s protežiranjem in s šikaniranjem. Hoče pa tudi izrati nekakega vseuka, ker je odredil, da se mora njega za vsako malenkost, ki jo lahko tudi vsak drug opravi, klicati. Če pa mu kaj izpodeleti, pa sum meče na druge. Svetujemo, da naj s svojimi metodami, po katerih se raj nihče ne bo mogel kaj naučiti, neha.

Poslano.*

Odpri pismo na g. finančnega ministra Stojanoviča!

Z ozirom na notice, ki jih prinašajo slovenski listi kot rezultat uradne preiskave v zadevi obtožbe g. ministra Jovanoviča, iz katerih gotovi krogi še vedno črpajo sumnje, da je Koroška gospodarska družba dotičen krivec, prosimo g. ministra Stojanoviča, da naj objavi imena krivcev in konstatira, če je bila Koroška gospodarska družba pri utihotapljanju v ceno 8 udeležena ali ne.

Koroška gospodarska družba.

* Za vsebino je uredništvo odgovorno v zmislu zakona.

Izdajatelj: Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Peči, štedilnike

kuhinjske potrebščine, železno pohištvo okove za pohištvo in gradbe, orodje ter vsakovrstno drugo železninsko blago nudi po solidnih cenah na drobno in d.belo trgovina z železnino

BREZNIK & FRISCH v Ljubljani,

Cankarjevo nabrežje št. 1.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku

reg. zadruga z omejeno zavezo
vabi na

OBČNI ZBOR

kateri se bode vršil

dne 12. decembra 1920 ob 3. uri popoldan
v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Revizijsko poročilo.
4. Poročilo računov za leto 1919-20.
5. Poročilo nadzorstva in podelitev odrezov načelstvu.
6. Razdelitev prebitka.
7. Volitev enega člana v načelstvo.
8. Volitev treh nadzornikov.
9. Prememba pravil št. 6.
10. Predlogi in navetli.

Za nadzorstvo:
Ivan Kamplet.

Za načelstvo:
Karl Malovrh.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Naznanjamo p. n. občinstvu, da se je sporazumno z tvornicami železne industrije v Jugoslaviji ustanovila

Centralna nakupovalnica starega železa

d. z. o. o.

s sedežem v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1 (Fran Štupica).

Družba kupuje staro železo vseh vrst ter plačuje najvišje cene.

Opozarjamo p. n. občinstvo, da od 1. novembra t. l. kupujejo tvornice staro železo samo potom naše centrale.

KAVARNA „LEON“

Kavarno svy na novo elegantno opremljeno ter se priporoča za obilen postel. — Na razpolago električni klavir.

Z veličastovanjem
Stari trg 30. Leo in Fani Pogačnik

Zopet

ogromno pošiljatev manufaktur naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Ljubljani.

In sicer volne, cefirje, tkanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belga in pisana platna za perilo, klota, cvilja, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, krl, ženskih, možkih in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, možki in otroški vedno v velikanski zbirki, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Bustrovani cenik zastonj! Na debelo samo v L. nadstropju

VELETRGOVINA Razpoložljiva R. STRMECKI CELJE ST. 314, Slovenija.